

**VAJAS RÉKA**

Magyar-, rajz- és vizuáliskultúra-tanár szak  
 Osztatlan, 7. félév  
 Eszterházy Károly Katolikus Egyetem  
 Bölcsészettudományi és Művészeti Kar

**Témavezető:**  
 Dr. Jánk István  
 egyetemi docens, EKKE BMK

## **A BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN VÁRMEGYÉT ÉRINTŐ DIALEKTUSOK SZEREPE A HELYI LAKOSOK IDENTITÁSÁNAK KONSTRUÁLÁSBAN, VALAMINT ATTITÚDJEINEK KIALAKULÁSÁBAN**

**Kulcsszavak:** *dialektológia; perceptuális dialektológia; identitás; attitűd; Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye*

A kutatás Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye lakosainak nyelvjárásokkal kapcsolatos véleményeit, tapasztalatait tárta fel, különös tekintettel a nyelvi attitűdökre, valamint az dialektusok identitáskonstruáló szerepére. A kutatás kérdőíves módszerre épült, amelyet borsodi lakosok töltöttek ki. Az eredmények rámutattak, hogy a nyelvhasználók alapvetően nyelvjárásban beszélőként határozzák meg magukat, mely fontos tényező az önazonosságuk megteremtésében. A vizsgálatba bevont 186 adatközlő többsége borsodi nyelvjárásban beszélőként azonosítja magát, ezzel új kategóriát teremtve, ugyanis a dialektológiával foglalkozó szakirodalom nem különít el ilyen nyelvjárási régiót (vö. Kiss 2001). Ezzel párhuzamosan a kutatás arra is rámutatott, hogy az adatközlők jelentős részét érte már hátrány a nyelvhasználatából adódóan, mely nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy a nyelvhasználók formális szintereken belül nem alkalmazzák a nyelvjárásukhoz tartozó elemeket, a tájszavaikat is lecseréli azok sztenderd szinonimáira.

A dolgozat a laikus nyelvhasználók nyelvjárásokról való vélekedéseinek a vizsgálathoz csatlakozik, egy bizonyos vármegyére specializálva azt, mely nem megszokott a dialektológiai kutatások esetében, ugyanakkor látható, hogy új perspektívákat nyújt, hiszen ebben az esetben Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye nemcsak közigazgatási határokat jelent, hanem a helyi lakosok szerint egy nyelvjárási terület izoglosszáit is meghatározza. Ennek nyomán a munkám a dialektológia mellett jelentős mértékben támaszkodik a perceptuális dialektológiára is.